

Обласне методичне об'єднання голів студентських профкомів
закладів фахової передвищої освіти Волинської області

Булінг в освітньому середовищі: попередження, відповідальність, захист

ОКСАНА ЧЕРНЯК,
відповідальна за виховну роботу
ВСП «Рожитенський фаховий коледж
ЛНУВМБ імені С.З.Гжицького»

ЗОБОВ'ЯЗАННЯ сучасного закладу освіти:

➤ забезпечити здобуття студентами знань у безпечному освітньому середовищі з метою:

- підвищення ефективності освітнього процесу;
- формування толерантного ставлення один до одного серед молоді;
- розвитку навичок безконфліктного спілкування, ненасильницької поведінки

Майбутнє нашої країни - це її здорова МОЛОДЬ:

- професійно підготовлена,
- креативна,
- готова до втілення тих завдань, які дозволять зробити життя комфортним, безпечним, економічно успішним, радісним,
- захищена у правовому полі

Подолання випадків булінгу серед молоді є надважливим завданням, оскільки жорстоке поводження неминуче призводить до значних негативних наслідків у їхньому житті.

Поширення насильства в закладах освіти в останні роки підтверджується соціологічними дослідженнями, проведеними в Україні.

ВСЕСВІТНЯ ОРГАНІЗАЦІЯ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я

Міжнародні організації

- За даними дослідження Всесвітньої організації охорони здоров'я, яке проводилось у 2014 р., Україна на той час посіла 9-те місце серед 42 досліджуваних країн за кількістю жертв булінгу.

Результати досліджень міжнародної організації UNICEF:

Що ж ми називаємо БУЛІНГОМ?

- Термін походить від англійських слів *to bull* – переслідувати, *bully* – хуліган, забіяка, задирака, грубіян, насильник, і визначається як утиск, дискримінація, цькування

zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text

булінг 2 з 44

01.01.2023

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про освіту

(Відомості Верховної Ради (ВВР), 2017, № 38-39, ст.380)

{Закон визнано таким, що відповідає [Конституції України](#) (є конституційним), Рішенням Конституційного Суду [№ 10-р/2019 від 16.07.2019](#)}

{Із змінами, внесеними згідно із Законами
[№ 2657-VIII від 18.12.2018](#), ВВР, 2019, № 5, ст.33
[№ 2661-VIII від 20.12.2018](#), ВВР, 2019, № 5, ст.35
[№ 2704-VIII від 25.04.2019](#), ВВР, 2019, № 21, ст.81
[№ 2745-VIII від 06.06.2019](#), ВВР, 2019, № 30, ст.119
[№ 392-IX від 18.12.2019](#), ВВР, 2020, № 24, ст.170
[№ 463-IX від 16.01.2020](#), ВВР, 2020, № 31, ст.226
[№ 540-IX від 30.03.2020](#), ВВР, 2020, № 18, ст.123
[№ 725-IX від 18.06.2020](#), ВВР, 2020, № 46, ст.395
[№ 910-IX від 17.09.2020](#), ВВР, 2020, № 51, ст.491
[№ 978-IX від 05.11.2020](#)
[№ 1357-IX від 30.03.2021](#), ВВР, 2021, № 29, ст.234
[№ 1369-IX від 30.03.2021](#)
[№ 1557-IX від 17.06.2021](#), ВВР, 2021, № 35, ст.296
[№ 1658-IX від 15.07.2021](#), ВВР, 2021, № 45, ст.363

{Частина першу статті 1 доповнено пунктом 2¹ згідно із Законом [№ 1658-IX від 15.07.2021](#)}

3) безоплатна освіта - освіта, яка здобувається особою за рахунок коштів державного та/або місцевих бюджетів згідно із законодавством;

3¹) булінг (цькування) - діяння (дії або бездіяльність) учасників освітнього процесу, які полягають у психологічному, фізичному, економічному, сексуальному насильстві, у тому числі із застосуванням засобів електронних комунікацій, що вчиняються стосовно малолітньої чи неповнолітньої особи та (або) такою особою стосовно інших учасників освітнього процесу, внаслідок чого могла бути чи була заподіяна шкода психічному або фізичному здоров'ю потерпілого.

Типовими ознаками булінгу (цькування) є:

систематичність (повторюваність) діяння;

наявність сторін - кривдник (булер), потерпілий (жертва булінгу), спостерігачі (за наявності);

дії або бездіяльність кривдника, наслідком яких є заподіяння психічної та/або фізичної шкоди, приниження, страх, тривога, підпорядкування потерпілого інтересам кривдника, та/або спричинення соціальної ізоляції потерпілого;

{Частина першу статті 1 доповнено пунктом 3¹ згідно із Законом [№ 2657-VIII від 18.12.2018](#)}

Фізичний булінг: ...

найбільш помітний, однак складає менше третини випадків булінгу (штовхання, підніжки, зачіпання, бійки, ляпаси, пошкодження та знищення одягу та особистих речей жертви, а також погляди, жести, образливі рухи тіла та міміки обличчя).

Економічний булінг:

крадіжки, пошкодження чи
знищення одягу та інших
особистих речей жертви,
вимагання грошей тощо.

Сексуальний булінг:

принизливі погляди, жести,
прізвиська та образи
сексуального характеру,
зйомки у переодягальнях,
поширення образливих чуток,
сексуальні погрози, жарти
тощо.

Психологічний булінг:

принизливі погляди, жести, образливі рухи тіла, міміки обличчя, поширення образливих чуток, ізоляція, ігнорування, погрози, жарти, маніпуляції, шантаж тощо.

Кібербулінг:

приниження за допомогою мобільних телефонів, інтернету, інших електронних пристроїв (пересилка неоднозначних фото, обзивання по телефону, знімання на відео бійок чи інших принижень і викладання відео в мережу інтернет, цькування через соціальні мережі).

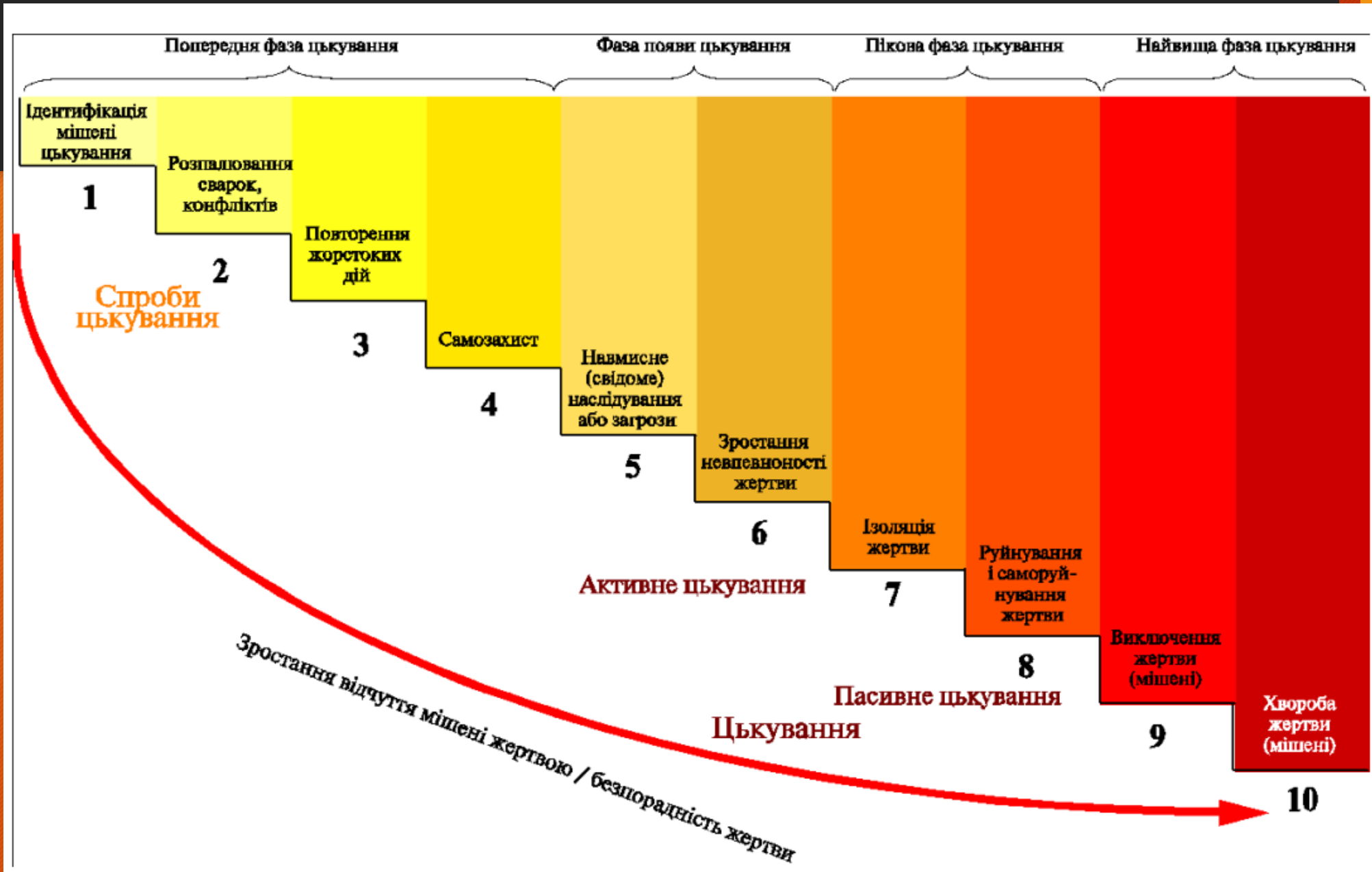

Булінг характеризують чотири основні компоненти:

- агресивна і негативна поведінка;
- булінг здійснюється систематично;
- булінг відбувається у взаємостосунках, учасники яких мають неоднакову владу та фізичні можливості;
- булінгова поведінка є навмисною.

«Драбина булінгу»

ПРИЧИНИ ВИНИКНЕННЯ БУЛІНГУ (ЦЬКУВАННЯ) В ЗАКЛАДІ ОСВІТИ

Чинники середовища
або ситуативні чинники

Особистісні чинники

Соціальні чинники

Сімейні чинники

ОСОБИСТІСНІ ЧИННИКИ

- розлади та порушення розвитку дитини;
- інакшість, зовнішній вигляд, стан здоров'я чи інвалідність;
- завоювати авторитет в очах друзів та однолітків;
- компенсація за невдачі в навчанні чи громадському житті.

СІМЕЙНІ ЧИННИКИ

- брак близьких стосунків у батьків з дитиною;
- слабкий або занадто сильний контроль над дитиною;
- гіперопіка над дитиною;
- тиск або жорстоке поводження батьків;
- домашнє насильство;
- виховання в неповній сім'ї.

ЧИННИКИ СЕРЕДОВИЩА

- авторитарний стиль навчання і культура репресивних заходів;
- маніпулювання колективом за допомогою булінгу (цькування);
- ігнорування проблеми на рівні закладу освіти;
- відсутність контролю з боку педагогічного персоналу за поведінку дітей;
- сексуальні стосунки, які виникають серед учнів та учениць у старшому віці.

СОЦІАЛЬНІ ЧИННИКИ

- гендерні стереотипи;
- сексуальна орієнтація;
- соціальна та економічна нерівність;
- популяризація насильницьких моделей поведінки на ТВ, в інших медіа, в інтернеті.

Особистість у студентському віці є більш схильною до вчинення булінгу, якщо вона:

- домінантна особистість, схильна самостверджуватися з використанням сили;
- Неврівноважена, імпульсивна, має підвищений рівень збудливості нервової системи;
- демонструє терпимість до проявів насильства;
- схильна порушувати існуючі правила;
- не проявляє співпереживання до тих, хто зазнав насилля, нападок зі сторони інших;
- демонструє як свідому агресію (для досягнення цілей), так і вимушену агресію (відповідь на провокацію зі сторони).

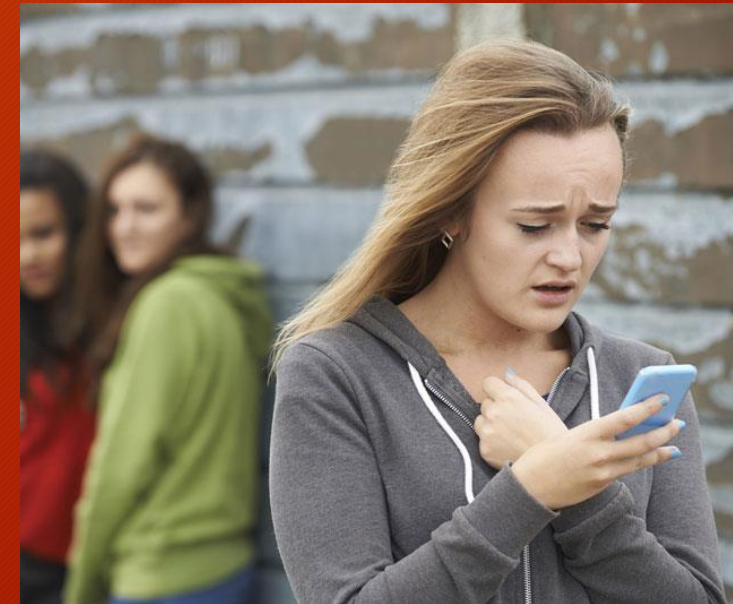
Більш ймовірно стати жертвою булінгу може підліток, що:

- має такі особистісні риси як обачливість, сором'язливість, чутливість, невпевненість, пригніченість;
- має низьку самооцінку;
- є соціально ізольованим, майже ні з ким не спілкується, не має друзів;
- проявляє підвищений рівень страху та тривоги, боїться, що йому можуть заподіяти шкоду;
- є фізично слабшим, ніж більшість однолітків.

Студент, ймовірно, зазнає цькування (булінгу), якщо він:

- приходить додому в пошкодженому одязі, з загубленими або пошкодженими особистими речами;
- має ознаки фізичних травм, тілесних ушкоджень, синці, подряпини;
- проявляє соціальну ізольованість;
- боїться йти на заняття, брати участь в активностях, різних заходах разом з іншими студентами;
- намагається будувати незвичний шлях повернення додому;
- втрачає інтерес до навчання або різко знижується рівень академічної успішності;
- має пригнічений, сумний, заплаканий вигляд, перебуває дуже часто без настрою;
- часто жаліється на головний біль, болі в шлунку, інші фізичні негаразди;
- тривожно спить, часто бачить погані сни, втрачає апетит;
- демонструє у поведінці тривогу та низьку самооцінку.

- Законодавче закріплення поняття «булінг», типових ознак цькування та відповідальності за його вчинення відбулося 19.01.2019 року з набранням чинності Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо протидії булінгу (цькуванню)» від 18.12.2018 р. № 2657-VIII.

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо протидії булінгу (цькуванню)

(Відомості Верховної Ради (ВВР), 2019, № 5, ст.33)

Верховна Рада України **постановляє**:

I. Внести зміни до таких законодавчих актів України:

1. У Кодексі України про адміністративні правопорушення (Відомості Верховної Ради УРСР, 1984 р., № 51, ст. 1122):

1) частину другу статті 13 після цифр "173" доповнити цифрами "173⁴";

2) доповнити статтею 173⁴ такого змісту:

"**Стаття 173⁴**. Булінг (цькування) учасника освітнього процесу

Булінг (цькування), тобто діяння учасників освітнього процесу, які полягають у психологічному, фізичному, економічному, сексуальному насильстві, у тому числі із застосуванням засобів електронних комунікацій, що вчиняються стосовно малолітньої чи неповнолітньої особи або такою особою стосовно інших учасників освітнього процесу, внаслідок чого могла бути чи була заподіяна шкода психічному або фізичному здоров'ю потерпілого, -

тягне за собою накладення штрафу від п'ятдесяти до ста неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або громадські роботи на строк від двадцяти до сорока годин.

Діяння, передбачене частиною першою цієї статті, вчинене групою осіб або повторно

Відповідальність за вчинення булінгу:

- штраф від 50 до 100 неоподатковуваних мінімумів (від 850 до 1700 гривень) або від 20 до 40 годин громадських робіт;
- якщо булінг вчинено групою осіб або повторно упродовж року після накладення адміністративного стягнення, штраф буде більшим — від 100 до 200 неоподатковуваних мінімумів (1700 - 3400 гривень) або громадські роботи на строк від 40 до 60 годин.
- неповідомлення керівником закладу освіти уповноваженим підрозділам органів Національної поліції України про випадки булінгу учасника освітнього процесу тягне за собою накладення штрафу від 50 до 100 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян (від 850 до 1700 гривень) або виправні роботи на строк до 1 місяця з відрахуванням до 20 відсотків заробітку

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

НАКАЗ

28.12.2019 № 1646

Зареєстровано в Міністерстві
юстиції України
03 лютого 2020 р.
за № 111/34394

Деякі питання реагування на випадки булінгу (цькування) та застосування заходів виховного впливу в закладах освіти

Відповідно до [абзацу дев'ятого](#) частини першої статті 64 Закону України «Про освіту», згідно з [пунктом 8](#) Положення про Міністерство освіти і науки України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 16 жовтня 2014 року № 630 (із змінами), з метою створення безпечного освітнього середовища в закладах освіти **НАКАЗУЮ:**

1. Затвердити такі, що додаються:
 - 1) [Порядок реагування на випадки булінгу \(цькування\)](#);
 - 2) [Порядок застосування заходів виховного впливу](#).
2. Директорату інклюзивної та позашкільної освіти (Хіврич В.В.) забезпечити подання цього наказу в установленому законодавством порядку на державну реєстрацію до Міністерства юстиції України.
3. Цей наказ набирає чинності з дня його офіційного опублікування.
4. Контроль за виконанням цього наказу покласти на заступника Міністра Мандзій Л.С.

- Механізм реагування на випадки булінгу (цькування) закріплено в однойменному Порядку, затвердженому наказом Міністерства освіти України від 28.12.2019 р. №1646 «Деякі питання реагування на випадки булінгу (цькування) та застосування заходів виховного впливу в закладах освіти»

По коледжу виданий наказ «Про організацію роботи щодо протидії булінгу (цькування)», яким створено постійно діючу комісію з розгляду випадків булінгу (цькування) у закладі освіти

ЗАТВЕРДЖУЮ
Директор коледжу
О.Ф. Давидюк
«26» серпня 2022 р.

ПЛАН ЗАХОДІВ, спрямованих на запобігання та протидію булінгу (цькуванню) у ВСП «Рожищенський фаховий коледж ЛНУВМБ імені С.З.Гжицького на 2022-2023 навчальний рік

№ з/п	Найменування заходу	Відповідальні за виконання	Термін виконання
1.	Підготовка наказу «Про затвердження складу комісії з розгляду випадків булінгу (цькування) у коледжі на 2022-2023 навчальний рік»	Відповідальна за виховну роботу	Серпень
2.	Розробка та затвердження графіка проведення організаційно-виховної роботи в гуртожитку №1 викладачами коледжу на II семестр 2021-2022 н.р. з метою створення безпечного середовища для перебування студентів, запобігання протиправних дій	Відповідальна за виховну роботу	Серпень
3.	Організація механізмів звернення та встановлення інформаційних скриньок для повідомлень про випадки булінгу (цькування)	Відповідальна за виховну роботу	Вересень
4.	Ознайомлення з нормативно-правовою базою щодо забезпечення запобігання та протидії булінгу (цькування) усіх учасників освітнього процесу та працівників коледжу	Керівники структурних підрозділів	Вересень
5.	Ознайомлення студентів з нормами законодавства України щодо протидії булінгу (цькування), проведення бесід про дотримання ними Правил	Куратори груп, вихователь гуртожитку	Вересень

З метою недопущення в майбутньому випадків булінгу у закладі освіти щорічно складається та оприлюднюється План заходів, спрямованих на запобігання та протидію булінгу (цькуванню)

Кодекс студента

Студенти коледжу мають право на:

- безпечні та нешкідливі умови навчання, праці й побуту;
- трудову діяльність у позанавчальний час;
- користування навчальною, виробничою, спортивною, побутовою базами коледжу;
- моральне та матеріальне заохочення за успіхи у навчанні та активну творчу, спортивну діяльність;
- безкоштовне користування бібліотечними та інформаційними фондами коледжу;
- канікулярну відпустку;
- пільговий проїзд у транспорті, забезпечення гуртожитком та отримання стипендії відповідно до чинного законодавства;
- участь у пошуково-дослідних роботах, конференціях, виставках, конкурсах, семінарах, олімпіадах;
- участь у роботі громадських організацій та органах громадського самоврядування;
- можливість обирати і бути обраними до найвищого колегіального органу коледжу;
- вибір навчальних дисциплін (варіативної складової) за спеціальністю в межах, передбачених освітньо-професійною програмою підготовки та робочим навчальним планом;
- створення фондів для студентських потреб;
- академічну відпустку, поновлення, переведення до іншого ВНЗ в порядку, встановленому положенням, яке затверджується Міністерством освіти і науки України.

Студенти коледжу зобов'язані:

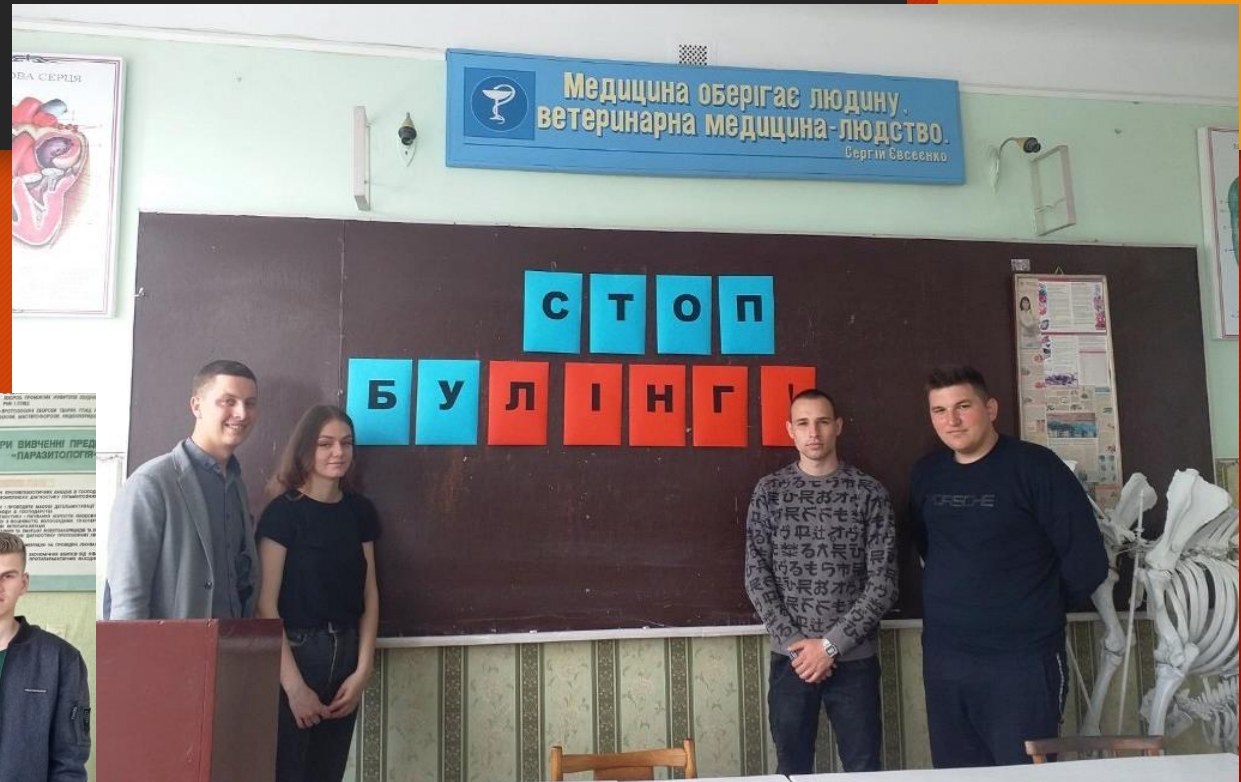
- дотримуватися Законів, Положення та Правил внутрішнього розпорядку коледжу і студентського гуртожитку;
- виконувати графік навчального процесу та вимоги навчального плану;
- систематично та глибоко оволодівати знаннями, практичними навичками зі спеціальності;
- сумлінно працювати над підвищенням свого загальнокультурного рівня;
- відвідувати заняття відповідно до навчального плану та розкладу і не пропускати заняття без поважних причин;
- відпрацювати пропущені заняття у спеціально встановлений для цього час;
- допомагати підтримувати порядок на територіях, прилеглих до навчальних корпусів, інших культурно-побутових об'єктів, які обслуговують студентів;
- дбайливо та охайно відноситися до майна навчального закладу;
- виконувати розпорядження старости навчальної групи та старости гуртожитку;
- дбати про честь та авторитет навчального закладу, не допускати протиправних і аморальних вчинків;

За невиконання своїх обов'язків і порушення Правил внутрішнього розпорядку директор коледжу може накласти дисциплінарне стягнення на студента або відрахувати його з коледжу. Порядок надання дисциплінарних стягнень і відрахування встановлюється Положенням коледжу та Правилами внутрішнього розпорядку.

Скринька довіри

СТОП булінг

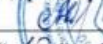
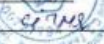
Документи по коледжу

Нормативно-правова база

Пам'ятки учасникам освітнього процесу

Корисні посилання

Інформаційні буклети

ЗАТВЕРДЖУЮ
Директор коледжу
 О.Ф. Давидюк
«10» 2022 р.

Порядок подання та розгляду (з дотриманням конфіденційності) заяв або повідомлень про випадки булінгу (цькування) у ВСП «Рожищенський фаховий коледж ЛНУВМБ імені С.З.Гжицького»

Подання заяв або повідомлень про випадки булінгу (цькування)

1. Учасники освітнього процесу можуть повідомити про випадок булінгу (цькування), стороною якого вони стали або підозрюють про його вчинення стосовно певної особи та/або такою особою стосовно інших учасників освітнього процесу чи про який отримали достовірну інформацію, керівника закладу освіти або інших суб'єктів реагування на випадки булінгу (цькування) в закладі освіти (заступника директора з навчальної роботи, завідувача відділення, куратора групи, викладачів, вихователя гуртожитку). Якщо педагогічний або інший працівник коледжу став свідком булінгу, він має повідомити директора коледжу незалежно від того, чи покаржилась йому жертва булінгу.

2. Розгляд та з'ясування обставин випадків булінгу (цькування) здійснюється відповідно до поданих заяв на ім'я директора коледжу. Форма та орієнтовний зміст заяви оприлюднюється на офіційному веб-сайті коледжу (додаток 1). Заяви реєструються в окремому Журналі реєстрації заяв про випадки булінгу (цькування) (додаток 2).

3. Керівник закладу освіти у разі отримання заяви або повідомлення про випадок булінгу (цькування) з дотриманням конфіденційності виконує ряд дій:

- невідкладно у строк, що не перевищує однієї доби, повідомляє територіальний орган (підрозділ) Національної поліції України, принаймні одного з батьків або інших законних представників малолітньої чи неповнолітньої особи, яка стала стороною булінгу (цькування);

- за потреби викликає бригаду екстреної (швидкої) медичної допомоги для надання екстреної медичної допомоги;

- повідомляє службу у справах дітей з метою вирішення питання щодо соціального захисту малолітньої чи неповнолітньої особи, яка стала стороною булінгу (цькування), з'ясування причин, які призвели до випадку булінгу (цькування), та вжиття заходів для усунення таких причин;

- повідомляє Центр соціальних служб з метою здійснення оцінки потреб сторін булінгу (цькування), визначення соціальних послуг та методів соціальної роботи, забезпечення психологічної підтримки та надання соціальних послуг;

**У коледжі розроблено та
оприлюднено на сайті
Порядок подання та
розгляду (з дотриманням
конфіденційності) заяв або
повідомлень про випадки
булінгу (цькування)**

Керівник закладу освіти у разі отримання заяви або повідомлення про випадок булінгу (цькування) з дотриманням конфіденційності виконує ряд дій:

- невідкладно повідомляє підрозділ Національної поліції України, принаймні одного з батьків або інших законних представників малолітньої чи неповнолітньої особи, яка стала стороною булінгу;
- за потреби викликає бригаду екстреної медичної допомоги;
- повідомляє службу у справах дітей з метою вирішення питання щодо соціального захисту малолітньої чи неповнолітньої особи, яка стала стороною булінгу, з'ясування причин, які призвели до випадку булінгу, та вжиття заходів для усунення таких причин;
- повідомляє Центр соціальних служб з метою здійснення оцінки потреб сторін булінгу, визначення соціальних послуг та методів соціальної роботи, забезпечення психологічної підтримки та надання соціальних послуг;
- скликає засідання комісії з розгляду випадку булінгу не пізніше ніж упродовж трьох робочих днів з дня отримання заяви

Члени комісії зобов'язані:

- особисто брати участь у роботі комісії;
- не розголошувати стороннім особам інформації, що стала їм відома у зв'язку з участю у роботі комісії, і не використовувати їх у своїх інтересах або інтересах третіх осіб;
- виконувати в межах, передбачених законодавством та посадовими обов'язками, доручення голови комісії;
- брати участь у голосуванні.

ПАМ'ЯТКА ДЛЯ СТУДЕНТА

- Уникай ситуацій, які можуть призвести до насильства.
- Говори спокійно і впевнено.
- Відійди від агресора. Це ознака впевненості і самоповаги.
- Умій просити пробачення.
- Не прагни помсти ворогам.
- Упевнись, що ти не є кривдником стосовно інших.
- Заступайся за тих, кого ображають.
- Якщо ти став жертвою булінгу – розкажи про це дорослим (батькам, викладачам, психологу тощо).
- Якщо ти побачив, що над кимось знущаються допомогу, привертай увагу дорослих.
- Стався до інших так, як хочеш, щоб вони ставилися до тебе.
- Є питання – звертайся до психолога або людини, якій ти довіряєш, телефонуй на Національну «гарячу лінію» 500 225 або 772.

ПАМ'ЯТКА ДЛЯ ПЕДАГОГА

Булінг відрізняється від сварки між дітьми тим, що:

1. Булінг супроводжується реальним фізичним чи психологічним насильством: жертву висміюють, залякують, draжнять, шантажують, б'ють, псують речі, розповсюджують плітки, бойкотують, оприлюднюють особисту інформацію та фото в соціальних мережах.
2. В ситуації булінгу завжди беруть участь три сторони: той, хто переслідує, той, кого переслідують та ті, хто спостерігають.
3. Булінг негативно впливає на всіх учасників, на їхнє фізичне та

ПАМ'ЯТКА ДЛЯ СТУДЕНТА

- Уникай ситуацій, які можуть призвести до насильства.
- Говори спокійно і впевнено.
- Відійди від агресора. Це ознака впевненості і самоповаги.
- Умій просити пробачення.
- Не прагни помсти ворогам.
- Упевнись, що ти не є кривдником стосовно інших.
- Заступайся за тих, кого ображають.
- Якщо ти став жертвою булінгу – розкажи про це дорослим (батькам, викладачам, психологу тощо).
- Якщо ти побачив, що над кимось знущаються, - клич на допомогу, привертай увагу дорослих.
- Стався до інших так, як хочеш, щоб вони ставилися до тебе.
- Є питання – звертайся до психолога або людини, якій ти довіряєш, телефонуй на Національну «гарячу лінію»: 0 800 500 225 або 772.

ю, коли несподівано для себе слідування, або приєднується повторюватися багато разів.

від Всеосвіти

Ще раз про булінг. Корисні матеріали

*Протидія та попередження булінгу
(цькування) в закладах освіти. Безкоштовний онлайн-
курс*

*Організації, які займаються
проблемами булінгу в Україні*

*Корисні посилання щодо теми
антибулінгу*

*Про кібербулінг для підлітків. Освітній
серіал за участю Анни Трінчер та Насті Каменських*

Кампанія проти кібербулінгу

Stop Булінг

Булінг (цькування), тобто діяння учасників освітнього процесу, які полягають у психологічному, фізичному, економічному, сексуальному насильстві, у тому числі із застосуванням засобів електронних комунікацій, що вчиняються стосовно малолітньої чи неповнолітньої особи або такою особою стосовно інших учасників освітнього процесу, внаслідок чого могла бути чи була заподіяна шкода психічному або фізичному здоров'ю потерпілого.

Типові ознаки булінгу (цькування):

- систематичність (повторюваність) діяння;
- наявність сторін - кривдник (булер), потерпілий (жертва булінгу), спостерігачі (за наявності);
- дії або бездіяльність кривдника, наслідком яких є заподіяння психічної та/або фізичної шкоди, приниження, страх, тривога, підпорядкування потерпілого інтересам кривдника, та/або спричинення соціальної ізоляції потерпілого".

Відповідальність згідно статті 173-4 Кодексу України про адміністративні правопорушення

- штраф від 50 до 200 мінімумів доходів громадян (від 850 до 3400 гривень).
- громадські роботи від 20 до 60 годин.
- виправні роботи на строк до одного місяця з відрахуванням до 20% заробітку.

Хто несе відповідальність?

- діти, які досягли 16 років;
- батьки або особи, які їх замінюють у випадку, коли дитина, яка вчинила булінг не досягла 16 років;
- керівник закладу освіти у разі неповідомлення уповноваженим підрозділам органів Національної поліції України про випадки булінгу (цькування) учасника освітнього процесу.

СТОПБУЛІНГ

#СтопБулінг #ЗупинимоБулінгРазом #НіЦькування

БУЛІНГ – ЦЕ НАСИЛЬСТВО:

- ФІЗИЧНЕ** штовхання, підніжки, зачіпання, бійки, стусани, ляпаси, нанесення тілесних ушкоджень
- ЕКОНОМІЧНЕ** крадіжки, пошкодження чи знищення одягу та інших особистих речей, вимагання грошей
- ПСИХОЛОГІЧНЕ** принизливі погляди, жести, образливі рухи тіла, міміка обличчя, поширення образливих чуток, ізоляція, ігнорування, погрози, жарти, маніпуляції, шантаж
- СЕКСУАЛЬНЕ** принизливі погляди, жести, образливі рухи тіла, прізвиська та образи сексуального характеру, зйомки у переодягальних, поширення образливих чуток, сексуальні погрози, жарти
- ІЗ ЗАСТОСУВАННЯМ ЗАСОБІВ ЕЛЕКТРОННИХ КОМУНІКАЦІЙ (КІБЕРБУЛІНГ)** публікація фото та відео принизливого змісту, створення несправних профілів, залучення та шантаж через SMS-повідомлення та електронне листування, виключення із кібер-груп та блокування в соціальних мережах, «тролінг»

ТИПОВІ ОЗНАКИ БУЛІНГУ (ЦЬКУВАННЯ):

- систематичність (повторюваність)
- наявність сторін - кривдник, потерпілий, спостерігачі (за наявності)
- дії або бездіяльність кривдника, наслідком яких є заподіяння психічної та/або фізичної шкоди, приниження, страх, тривога, підпорядкування потерпілого інтересам кривдника, та/або спричинення соціальної ізоляції потерпілого

КУДИ ЗВЕРТАТИСЯ?

- в поліцію із заявою про вчинення правопорушення
- до шкільного психолога
- до керівника закладу освіти
- на Національну дитину «гарячу» лінію

Порядок реагування на випадки булінгу (цькування)

(Наказ МОН України № 1646 від 28 грудня 2019 року «Деякі питання реагування на випадки булінгу (цькування) та застосування заходів виховного впливу в закладах освіти»)

БУЛІНГ (ознаки)

Сторони булінгу

- Кривдник(-ці) (булер(-ка),
- Потерпілий(-ла) (жертва булінгу).
- Спостерігачі (за наявності).

Повторюваність дій

- Систематичне вчинення.
- В тому числі із застосуванням засобів електронних комунікацій.

Територія скоєння

- Безпосередньо в приміщенні закладу освіти та на прилеглих територіях (включно з навчальними приміщеннями, приміщеннями для занять спортом, проведення заходів, коридорами, роздягальнями, їдальнями, душовими кімнатами, дільничою тощо);
- За межами закладу освіти під час заходів, передбачених освітньою програмою, планом роботи закладу освіти, та інших освітніх заходів, що організовуються за згодою керівника закладу освіти, в тому числі дорогою до (з) закладу освіти.

Прояви та ознаки булінгу в поведінці учасників(-ць) освітнього процесу

- умисне позбавлення їжі, одягу, коштів, документів, іншого майна або можливості користуватися ними, перешкоджання в отриманні освітніх послуг, придушення до праці та наяв правопорушення економічного характеру;
- словесні образи, погрози, у тому числі щодо третіх осіб, приниження, переслідування, залучення, ізоляція, спрямовані на обмеження волевиявлення особи;
- будь-яка форма небажаної вербальної, невербальної чи фізичної поведінки сексуального характеру, зокрема принизливі погляди, жести, образливі рухи тіла, прізвиська, образи, жарти, погрози, поширення образливих чуток;
- будь-яка форма небажаної фізичної поведінки, зокрема ляпаси, стусани, штовхання, цупання, шмагання, кусання, завдання ударів;
- інші правопорушення насильницького характеру.

Хто вчиняє?

- Учасники(-ці) освітнього процесу до дитини;
- Дитиною до інших учасників(-ць) освітнього процесу;
- Тобто:
- Учн., учениці по відношенню до педагогів, адміністрації закладу освіти, персоналу закладу освіти, батьків інших дітей;
- Педагогів, адміністрації закладу освіти, персоналу закладу освіти, батьків інших дітей по відношенню до учнів та учениць.

ЯКЩО ВАША ДИТИНА АГРЕСОР

- Відверто поговоріть з дитиною про те, що відбувається, з'ясуйте мотивацію її поведінки;
- Уважно вислушайте дитину, з повагою поставтеся до її слів;
- Поясніть дитині, що її дії можуть бути визнані насильством, за вчинення якого наступатиме відповідальність*
- Чітко і наполегливо попросіть дитину припинити таку поведінку, але не погрожуйте обмеженнями і покараннями. Повідомте їй, що будете спостерігати за її поведінкою;
- Зверніться до шкільного психолога і проконсультуйтеся щодо поведінки своєї дитини під час занять – агресивна поведінка і прояви насильства можуть бути ознакою

Знаю! Дію! Захищаю!

МАЄШ ПИТАННЯ?

Проект Мініюсту "Я МАЮ ПРАВО!" навчав громадян користуватися своїми правами та захищати їх у разі порушення

0 800 213 103

Єдиний контакт-центр системи безоплатної правової допомоги*

Звернутися за консультацією можуть як діти, так і їх батьки, учителі

pravo.minjust.gov.ua

ТЕРСТВО ЦІ

Незалежний центр з надання правової допомоги

та безкоштовно в межах України

ЗУПИНИМО БУЛІНГ РАЗОМ!

ЗАХИЩАЙ СВОЇ ПРАВА РАЗОМ З МІН'ЮСТОМ!

БУЛІНГ - ЦЕ НАСИЛЬСТВО

ФІЗИЧНЕ • ПСИХОЛОГІЧНЕ • СЕКСУАЛЬНЕ • ЕКОНОМІЧНЕ (у т.ч. КІБЕРБУЛІНГ)

**НЕ МОВЧИ,
ЗВЕРНИСЯ ПО ДОПОМОГУ!**

БЕЗОПЛАТНА ПРАВОВА ДОПОМОГА

0 800 213 103

НАЦІОНАЛЬНА ДИТЯЧА ГАРЯЧА ЛІНІЯ

116 111

НАЦІОНАЛЬНА ПОЛІЦІЯ УКРАЇНИ

102

Що можна зробити, щоб зупинити явища булінгу в студентському середовищі:

- - виховувати здорові стосунки у групі;
- - не залишатися байдужими;
- - розуміти, що соціальний стан не є приводом для цькування, що сильніший – не означає розумніший, що фізичні вади - це не вина людини;
- - на особистому прикладі показувати, що ви не підтримуєте явище булінгу;
- - поважати думки та погляди інших;
- - виявляти доброзичливість, повагу до інших, підтримувати один одного та поважати право кожного бути самим собою, виявляти готовність до примирення

Зупинимо булінг разом

